

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.:	/ Doknr.:
Mottatt: 28 SEPT 2016	
Saksbeh.:	Ark.:
Kopi:	Avskr.:

Forslag til endringer i reindriftsloven og jordskifteloven som åpner for bruk av jordskifteretten på interne forhold i reindriften - høringsuttalelse

Arbeidsgruppen foreslår at jordskifteretten får en langt sterkere kompetanse knyttet til interne forhold i reindriften. Fylkesmannen ser positivt på dette, men har noen innspill som vi mener vil ha betydning for innretningen i behandlingen av bruksregler fremover.

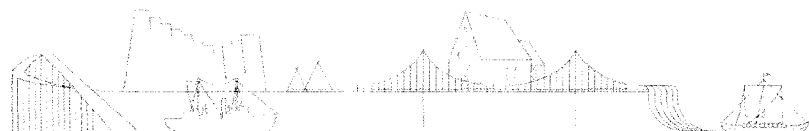
Fylkesmannens rolle

Forslaget innebærer at Fylkesmannen ikke lenger skal overta arbeidet med bruksregler når distriktsstyret ikke kommer i mål med arbeidet, men at Fylkesmannen da gis kompetanse til å fremme krav om at jordskifteretten utarbeider bruksregler.

Reindriften i Troms reinbeiteområde er delt opp i 14 helårsdistrikter og 3 sommerbeitedistrikt fra Finnmark samt konvensjonsbeite for 4 svenske Samebyer. Det er i svært liten grad overlappende bruk av områdene mellom distriktene i Troms reinbeiteområde. Unntaket er at i noen områder har et distrikt flytteleier gjennom andre distrikter. Ingen distrikter i Troms har siidainndeling innenfor distriktets grenser slik at det er distriktsstyret som er motoren i gjennomføringen av distriktets bruksregler. I stor grad vil bruksreglene for forvaltning og bruken av distriktets ressurser være administrative grenser og forordninger. Det har til nå ikke vært store behov for rettighetsavklaringer som er ervervet ved særskilt rettsgrunnlag. Dette gjelder både i forhold til de administrative grensene mellom distriktene og interne administrative grenser i distriktet.

Fylkesmannens erfaring er at bruksreglene fungerer godt etter intensjonen, og at distriktene i all hovedsak respekterer administrative grenser som er satt mellom distriktene og de interne som er satt for bruken av distriktets ressurser.

Ut fra forholdene i Troms mener Fylkesmannen at det fortsatt bør være et lavterskel tilbud for å finne løsninger i arbeidet med bruksregler om distriktsstyret ikke kommer i mål med arbeidet. Dagens situasjon i reinbeiteområdene er at det ikke finnes andre institusjoner i regionene, som har den kompetansen og tillit i næringen, som er nødvendig for å kunne levere et slikt lavterskeltilbud til distriktene enn Fylkesmennene. Dersom dette tilbudet ikke fører fram må Fylkesmannen gis kompetanse til å fremme krav om at jordskifteretten utarbeider bruksregler.

Det er i dag stort fokus på selvstyre i reindriften med ønske om mer demokrati og effektive prosesser, dette innebærer at beslutningene skal fattes så nær som mulig de det angår og tilpasses interne forhold i reinbeitedistriktet. Det er viktig at dette tas hensyn til i forbindelse med disse lovvendingene.

Det finnes i dag et utstrakt samspill og samarbeid mellom FM og reinbeitedistriktene. Hvor en gjennom samspill virker sammen i den daglige forvaltningen, og gjennom uformell kontakt jobber hver for seg for å finne gode løsninger på ulike forvaltningsmessige problemstillinger.

Det er også et utstrakt samarbeid mellom Fylkesmannen og distriktene, som jobber sammen i et mer formalisert samspill ved at begge konkret jobber sammen for å finne løsninger, dette kan f.eks være knyttet opp mot å finne løsninger på konflikter der handling er nødvendig for løse uenigheten. Om dette samarbeidet ikke fører fram på lavterskel nivå kan det være nødvendig å løse uenighet og få rettskraftige avgjørelser f.eks gjennom jordskifteretten. Eller i andre konflikter kan mer profesjonelle miljø tre inn i konflikthåndteringen som ikke krever rettskraftige avgjørelser.

En fastsettelse av rettighetsgrenser gjennom en jordskifteløsning vil være en omfattende prosess. Selv om man legger til grunn at verdsettingen av beiteretten skal skje på grunnlag av (historisk) reintall, vil det være nødvendig med kartlegging av andre verdier (hytter og anlegg) og en bonitering av arealene. I tillegg vil jordskifterettens beslutning kunne ankes til lagmannsrett og høyesterett. Forslaget kan derfor medføre at det kan gå mange år å få på plass bruksreglene.

Reintall

Arbeidsgruppen foreslår at jordskifteretten gjennom bruksreglene også skal kunne fastsette reintall for en reinbeitedistriktene, og at dette reintallet ikke skal godkjennes av reindrifststyret. Slik Fylkesmannen tolker arbeidsgruppens forslag, vil distrikter som er misfornøyd med fastsatt reintall nå kunne få vurdert dette av jordskifteretten gjennom å bringe bruksreglene inn for jordskifteretten. Reintallet på distriktsnivå er fastsatt av reindrifststyret på rent faglig grunnlag, og Fylkesmannen er skeptisk til at jordskifteretten gis selvstendig hjemmel til å fastsette reintallet.

Mekling

Konflikter som kan gi grunnlag for mekling er erfaringsvis av svært ulik karakter. Enkelte oppstår akutt og må tas tak i umiddelbart, mens andre er være av mer eller mindre permanent karakter. Noen kan løses der og da mens andre krever langsiktige tiltak. Det er naturlig at Fylkesmannen har ansvaret for å forsøke å finne løsninger på akutte konflikter, i noen tilfeller i samråd med andre etater som f.eks politiet. Dette har primært med tidsperspektivet å gjøre – man må ta tak i saken umiddelbart. For andre konflikter hvor man har bedre tid på seg, tror Fylkesmannen at man primært bør benytte kompetansemiljøer som har den nødvendige kompetansen på konfliktløsning, og som har muligheter til å knytte til seg meklere med reindriftkompetanse. Om konfliktrådene i dag er gitt kompetanse til å virke innen for denne type konflikter kan de være en aktuell institusjon for formålet.

Kompetanse på reindrift og samisk kultur

Fylkesmannen er enig i at det er nødvendig at jordskifteretten har kunnskaper om reindrift og samisk kultur, sedvane og rettsoppfatning dersom den skal kunne løse interne konflikter i reindriften. Hva som oppfattes som samisk sedvane og rettsforståelse vil imidlertid kunne variere, både geografisk og individuelt. Hensynet til likebehandling kan derfor gjøre det nødvendig å utvikle standarder for vurdering av disse forholdene, og det er naturlig at disse standardene utvikles gjennom rettspraksis.

Fylkesmannen anser det derfor som viktig at man raskt får etablert rettspraksis for hvordan samisk sedvane og rettsoppfatning blir vurdert.

Med hilsen

Per Elvestad
plandirektør

Øystein Ballari
Seniorrådgiver

Kopi til:
Øystein Ballari
Per Elvestad
Ellen Margrethe Eira
Bård Magne
Pedersen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.